

NOTA EXPLICATIVĂ
la proiectul Dispoziției Guvernului cu privire la aprobarea Foii de
parcurs pentru îmbunătățirea statutului pavilionului Republicii Moldova în
raport cu Memorandumul de înțelegere de la Paris privind controlul statului
portului pentru anii 2025-2027

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul Dispoziției Guvernului este elaborat în temeiul art. 6 lit. b) și h) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, în baza prevederilor Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014 și ratificat prin Legea nr.112/2014 și întru implementarea recomandării din Pachetul de Extindere 2024 aferentă capitolului nr.14 „Politica transport”. Actualmente Moldova este parte a mai multor acte internaționale, în speță: - Convenția pentru reprimarea actelor ilicite împotriva siguranței navigației maritime din 10.03.1988, ratificată prin Legea nr. 192/2005; - Convenția cu privire la Organizația Internațională Maritimă, ratificată prin Legea nr. 53/2001; - Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării și la Acordul referitor la aplicarea părții a XI-a a Convenției Națiunilor Unite asupra dreptului mării, ratificată prin Legea nr. 395/2006; - Convenția privind facilitarea traficului maritim internațional (FAL), ratificată prin Legea nr. 13/2023, etc. La nivel național, domeniul maritim și naval este guvernat de următoarele legi: - Codul navigației maritime comerciale (Legea nr. 599/1999); - Legea nr.1194/1997 cu privire la transporturi. Legea nr. 599/1999 conține mai multe prevederi ale actelor UE (drepturile pasagerilor, navlosire, etc.), deși la moment aceasta nu conține clauza de armonizare pentru indicarea expresă a actelor UE ce sunt parțial transpuse

(Regulamentul (UE) nr. 1177/2010¹, Regulamentul (UE) 2023/1805², Directiva 2009/45/CE³).

Pentru alinierea prevederilor legislației naționale la cea europeană, au fost transpuse și aprobate mai multe cerințe privind: controlul statului port, respectarea obligațiilor statelor de pavilion, de instituire a unui sistem comunitar de monitorizare și informare privind traficul navelor maritime, privind normele și standardele de siguranță pentru navele de pasageri, privind un sistem de inspecții pentru operarea în condiții de siguranță a navelor de pasageri de tip ro-ro și a ambarcațiunilor de pasageri de mare viteză care desfășoară servicii regulate, normele și standardele comune pentru organizațiile cu rol de inspecție și control al navelor, precum și pentru activitățile în domeniu ale administrațiilor maritime, privind formalitățile de raportare aplicabile navelor la sosirea în și/sau la plecarea din porturile statelor membre, ghișeului unic european în domeniul maritim, stabilirea specificațiilor tehnice, a standardelor și a procedurilor pentru mediul aferent ghișeului unic european în domeniul maritim, privind monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim, etc. Aceste prevederi au fost transpuse parțial sau în volum deplin, fiind preluate din mai multe acte ale UE: Directiva 2013/53/UE, Regulamentul (UE) nr.1286/2011, Directiva 2009/16/CE, Directiva 2009/21/CE, Directiva 2009/15/CE, Lista organizațiilor recunoscute pe baza Regulamentului (CE) nr. 391/2009, Directiva 2009/18/CE, Regulamentul (UE) nr.530/2012, Regulamentul (CE) nr. 336/2006, Directiva 1999/95/CE, precum și transpuse parțial prevederile din: Regulamentul (UE) nr. 1177/2010, Directiva 2010/65/UE, Regulamentul (UE) 2019/1239, Regulamentul delegat (UE) nr. 2023/205, Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 2023/204, Directiva 2009/45/CE, Directiva (UE) 2017/2110, Directiva 2002/59/CE, Regulamentul (UE) 2015/757, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/2449, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1928, Regulamentul (CE) 725/2004, Directiva 2005/65/CE, Directiva 2008/68/CE, Directiva 98/70/CE, Directiva (UE) 2016/1629, Directiva 2003/25/CE, Directiva 1999/63/CE și Directiva 98/41/CE.

Subsecvent, evidențiem că proiectul dat este planificat în pct.18 din Anexa B la Capitolul nr. 14 „Politica de transport”, Clusterul 4 „Agenda verde și conectivitate sustenabilă” din Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025 și are drept scop îmbunătățirea statutului pavilionului Republicii Moldova în raport cu Memorandumul de înțelegere de la Paris privind controlul

¹ Regulamentul (UE) nr. 1177/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind drepturile pasagerilor care călătoresc pe mare și pe căi navigabile interioare și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004;

² Regulamentul (UE) 2023/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 privind utilizarea combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon în transportul maritim și de modificare a Directivei 2009/16/CE;

³ Directiva 2009/45/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 privind normele și standardele de siguranță pentru navele de pasageri (Reformare);

statului portului și stabilirea următorilor pași pentru excluderea din lista „neagră” a pavilionului Republicii Moldova în raport cu Memorandumul menționat.

Ținând cont de importanța implementării măsurilor prevăzute în Foaia de parcurs pentru îmbunătățirea statutului pavilionului Republicii Moldova în raport cu Memorandumul de înțelegere de la Paris privind controlul statului portului pentru anii 2025-2027 se propune intrarea în vigoare a Dispoziției la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Pentru a exclude pavilionul RM din lista neagră, cu suportul organizației internaționale Comunitatea Transporturilor (TCT) a fost elaborată foia de parcurs pentru îmbunătățirea statutului pavilionului Republicii Moldova în raport cu Memorandumul de înțelegere de la Paris privind controlul statului portului și identificate măsurile necesare de a fi întreprinse în termen rezonabil. Această foaie de parcurs cuprinde acțiuni ce țin de consolidarea capacităților instituționale, efectuarea studiilor de cercetare și analiză, reglementarea domeniului maritim și naval, implementarea prevederilor Convenției și alinierea în măsură deplină a legislației naționale la actele UE, asigurarea controlului pentru navele care arborează pavilionul Republicii Moldova și asigurarea asistenței tehnice, instituționale și organizaționale, etc.

Actualmente instituțiile competente în domeniul maritim și naval sunt: Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Navală, Portul maritim și Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor de Transport.

Administrarea de stat în domeniul transportului naval se efectuează de către organul central de specialitate - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) prin intermediul Agenției Navale a Republicii Moldova. În procesul de activitate, Agenția Navală remite semestrial Ministerului Afacerilor Externe extrase din registrul navelor privind navele maritime comerciale și cele fluviale radiate și înregistrate în acesta.

Având în vedere că în domeniul transportului naval, nava cu pavilionul moldovenesc rămâne pe lista neagră a Memorandumului de Înțelegere de la Paris privind controlul statului portului, din cauza inspecțiilor la nave care au avut loc în anii precedenți, în anii 2023 – 2024, autoritățile naționale au depus efort pentru îmbunătățirea capacității Agenției Navale și pentru adoptarea de noi reguli privind înregistrarea navelor maritime și navelor interioare. Întru continuarea efortului depus, ca unul din următorii pași, s-a decis de a întocmi o foaie de parcurs cu o listă de acțiuni, indicând termenii de realizare și autoritățile și instituțiile responsabile conform competenței deținute în domeniu.

Astfel, Foia de parcurs conține 9 obiective și 48 acțiuni, care țin de atribuțiile diferitor autorități și instituții.

În special vor fi implicate următoarele organe centrale de specialitate:

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;

Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova;

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;

Ministerul Educației și Cercetării;

Ministerul Sănătății;

Ministerul Finanțelor;

Agenția Navală a Republicii Moldova;

În mare parte vor fi dezvoltate și aprobate:

1. Acte normative pentru reglementarea domeniului maritim și naval prin transpunerea a peste 20 de acte juridice al Uniunii Europene, inclusiv Directivele 2009/21/CE; 2009/15/CE; 2009/16/CE; 2005/35/CE; 2022/993 etc.;
2. Efectuarea studiilor de cercetare și analiză pentru identificarea lacunelor normative și instituționale;
3. Consolidarea capacităților instituționale ale Agenției Navale a Republicii Moldova;
4. Asigurarea controlului navelor sub pavilionul Republicii Moldova și îmbunătățirea sistemului de inspecții și audit;
5. Acordarea și coordonarea asistenței tehnice, instituționale și organizaționale pentru actualizarea procedurilor și elaborarea de politici publice în domeniu;
6. Stabilirea și asigurarea surselor bugetare în documentele de politici;
7. Formarea și certificarea navigatorilor, prin colaborare cu instituțiile educaționale naționale și internaționale;
8. Dezvoltarea infrastructurii digitale și a securității cibernetice;
9. Consolidarea consensului cu armatorii și operatorii maritimi.

Acțiunile privind: reglementarea, cercetarea și analiza, asistența instituțională, organizațională și tehnică, control, consolidarea capacităților instituțiilor implicate, planificare bugetară, etc. prevăzute în proiectul de Dispoziție a Guvernului vor contribui la îmbunătățirea statutului pavilionului Republicii Moldova în raport cu Memorandumul de înțelegere de la Paris privind controlul statului portului.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Scopul proiectului constă în îmbunătățirea statutului pavilionului Republicii Moldova în raport cu Memorandumul de înțelegere de la Paris privind controlul statului portului.

Principalele prevederi ale proiectului sunt: reglementarea domeniului maritim și naval, efectuarea studiilor de cercetare și analiză, efectuarea studiilor de cercetare și analiză cu scop de consolidarea capacităților a instituțiilor, consolidarea capacităților instituționale a Agenției Navale a Republicii Moldova, acordarea și asigurarea asistenței tehnice, instituționale și organizaționale, stabilirea surselor bugetare în documentele de politici, asigurarea controlului pentru navele care arborează pavilionul Republicii Moldova și consolidarea consensului.

Realizarea măsurilor prevăzute de proiect, va contribui la realizarea promptă a angajamentelor asumate prin Memorandumul de Înțelegere de la Paris privind controlul statului portului.

Astfel, proiectul își va atinge scopul propus și anume – excluderea din lista nominalizată a pavilionului statului, reducerea barierelor pentru realizarea comerțului liber și transparent, dezvoltând noi căi de comerț și contribuind la colaborarea și conlucrarea între statele membre ale Uniunii Europene, sporind protecția intereselor economice a Republicii Moldova, sub aspectul normelor statului și ale cetățenilor săi privind siguranța, cerințele sociale și de mediu.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunile alternative nu au fost examinate, deoarece este necesar cât mai rapid de a scoate din lista enunțată pavilionul Republicii Moldova, fiind prevăzute activitățile de remediere a situației create și care necesită o implicare promptă. Astfel, elaborarea unei foi de parcurs pentru activitățile care necesită a fi realizate în scurt timp este cea mai optimă cale pentru promovarea și implementarea unei Dispoziții a Guvernului care va aproba aceste acțiuni.

Prezenta Dispoziție a Guvernului a fost elaborată reieșind din condiționalitatea privind respectarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova, în contextul obținerii statutului de țară-candidat pentru aderarea la UE, ridicarea din lista neagră a pavilionului RM, care este imposibilă fără transpunerea legislației UE și implementarea complexă a acesteia, respectând drepturile părților implicate și rezolvarea posibilelor situații aparente.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul nu are ca scop ajustarea prevederilor pentru actorii pieței, fiind o foaie de parcurs privind pașii care trebuie realizați de către Republica Moldova privind alinierea la cerințele Memorandumului.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Proiectul este elaborat în contextul realizării pct.18 din Anexa B aferentă Capitolului 14 „Politica de transport”, Clusterul 4 din Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025. Costul implementării Foii de parcurs este estimat la 489,08 mii lei, din care 189,08 mii lei din bugetul de stat, iar celelalte cheltuieli 300 mii lei vor fi acoperite din asistența externă.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Proiectul nu are impact asupra sectorului privat.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Prezentul proiect este elaborat în sensul armonizării legislației naționale în baza Memorandumul de înțelegere de la Paris privind controlul statului portului și stabilirii următorilor pași pentru ridicarea din lista „neagră” a pavilionului Republicii Moldova în raport cu Memorandumul menționat. Potrivit foii de parcurs, Republica Moldova urmează să întreprindă măsuri pentru a asigura treptat apropierea cadrului normativ național cu actele relevante ale Uniunii Europene, precum și implementarea prevederilor acestuia.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, la rubrica Transparența decizională, anunțuri de inițiere a politicilor: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14535.

Proiectul de asemenea a fost consultat prealabil cu următoarele autorități:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Mediului (inclusiv: Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția de Mediu);
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Agenția Navală a Republicii Moldova.

Nu au prezentat propuneri:

- Ministerul Educației și Cercetării;
- Inspectoratul General pentru Situații de Urgență;
- Universitatea Tehnică a Moldovei.

Proiectul hotărârii va fi supus consultărilor publice și avizărilor de către entitățile publice relevante, inclusiv cele implicate în implementarea prevederilor proiectului, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Astfel, în cadrul procesului de consultare/avizare, următoarele instituții vor fi vizate:

Avizare:

- Cancelaria de Stat;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Mediului (inclusiv: Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția de Mediu);
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Educației și Cercetării;
- Ministerul Afacerilor Interne (inclusiv: Inspectoratul General pentru Situații de Urgență);
- Agenția Navală a Republicii Moldova.

Obiecțiile și propunerile prezentate de entitățile interesate vor fi incluse în sinteză care va însoți proiectul.

7. Concluziile expertizelor
Proiectul va fi supus expertizei juridice conform art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Rezultatele examinării obiecțiilor/propunerilor în cadrul expertizelor la proiect vor fi incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul Dispoziției se încadrează în prevederile cadrului normativ în vigoare și, ca urmare, adoptarea acestuia nu implică necesitatea modificării altor acte normative.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Proiectul Foii de parcurs conține mai multe acțiuni și măsuri care vor fi implementare în următorii 2,5 ani.

Secretar general

Angela ȚURCANU